

El 25 de març de 1522 Ignasi de Loiola va veure Manresa per primera vegada, segurament des del puig de Santa Caterina. Arribava de Montserrat -passant per Castellgalí- i estava a punt de travessar el Pont Vell.

Els seus ulls van contemplar una ciutat que tot just estava despertant d'un malson. Entre finals del segle XIV i al llarg del segle XV un seguit d'adversitats -la Pesta Negra, els cicles de males collites i la Guerra Civil Catalana- havien causat un espectacular descens de la població, que alhora havien provocat la ruïna econòmica i havien empobrit la societat.

Manresa ja no era aquella pròspera ciutat que entre els segles XIII i XIV, amb 7.000 habitants, havia arribat a ser una de les més grans de Catalunya després de Barcelona, amb una poderosa burgesia que havia transformat el paisatge urbà per mitjà d'obres i monuments.

Les coses havien canviat: a l'època d'Ignasi la capital del Bages amb prou feines superava els 1.500 habitants i, a causa de la greu crisi demogràfica, les autoritats s'havien vist obligades a oferir diners per promoure-hi la immigració.

La ciutat, però, començava a mostrar símptomes de recuperació. Malgrat el brot d'epidèmia de principis del XVI, la població anava en augment i no pararia de créixer fins a arribar als 5.000 habitants a finals de segle.

L'economia també es redreçava. Feia uns 150 anys que, per mitjà de la Sèquia –una de les obres d'enginyeria hidràulica més importants de l'Europa medieval-, l'aigua del Llobregat assegurava una important producció agrícola que combinava l'horta, la vinya i els cereals, amb excedents que es comercialitzaven fora de la ciutat.

A més dels pagesos –que eren majoria-, Manresa comptava amb un important nucli de professions artesanals i de serveis que li donaven identitat. Els oficis menestrals relacionats amb la pell (blanquers, assaonadors, cuireters, sabaters) i amb la llana (paraires) havien assolit una notable influència social i estaven organitzats en gremis. Els mercaders i les professions liberals (notaris, metges, apotecaris) completaven l'estructura social.

El paisatge urbà que va veure Ignasi encara conservava els rastres de l'esplendor d'èpoques passades. Manresa era una ciutat gòtica, on els principals monuments –la Seu, el Carme, els Predicadors, Santa Clara- recordaven la prosperitat dels segles XIII i XIV.

Reclosa dins una muralla amb vuit portals d'entrada, la ciutat tenia una fesomia medieval. Un conjunt de carrers estrets i tortuosos formaven un teixit urbà farcit d'esglésies, convents, molins i creus de terme, en què la presència de diferents ordes religiosos (carmelites, dominics, clarisses, cistercencs) es feia visible.

Un seguit de nissagues benestants –algunes amb privilegi de noblesa- s’havien establert al carrer de Sobrerroca i a la plaça Major, mentre que a la zona de Santa Llúcia hi havia els obradors dels oficis de la pell, que formaven les anomenades Cuireteries superiors o sobiranes. Els pagesos, per la seva banda, es concentraven als carrers del Pedregar i de Serarols, i al raval de les Escodines, situat fora muralles, prop del camí ral que duia a Barcelona.

Als afores de la ciutat, dos hospitals –Sant Andreu i Santa Llúcia- donaven acollida a aquells que estaven de pas o no tenien recursos, com seria el cas del mateix Ignasi.

Durant la segona meitat de segle la creació de nous gremis (fusters, cotoners, tintorers, torcedors, sastres i calceters), confirmaria la recuperació econòmica, avalada el 1552 amb el dret de celebrar mercat al llarg de tot l’any, cada dimarts i dijous, concedit pel príncep Felip a les corts de Montsó.